

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת פסחים, דף נ"ד

"עשרה דברים נבראו בערב שבת בין
השמשות... רבי יאשיה אומר משום אביו:
אף האיל והשמיר".

איברי - נברא
מתעביד - נעשה

הסבר: התלמוד מפרט את הדברים שנבראו בערב
שבת בין השמשות, ורבי יאשיה מוסיף עליהם את
האיל שהקריב אברהם אבינו ואת תולעת השמיר
שימישה לחיתוך אבני המזבח.

★ | מן ההסטוריה

משפט אייכמן

בשנת 1961 תש"א התקיים בישראל משפטו
של אדולף אייכמן, מבכירי השלטון הנאצי
שהיה אחראי לביצוע תוכנית "הפתרון
הסופי" ולרציחתם של מיליוני יהודים.
אייכמן נחטף על ידי המוסד מארגנטינה,
שם חי בזהות בדויה, והובא לישראל כדי
לעמוד לדין. בראש התביעה עמד היועץ
המשפטי לממשלה, גדעון האוזנר. המשפט
עורר רגשות עזים בציבור בארץ, וניצולי
שואה רבים חשפו לראשונה את סיפוריהם
כאשר העידו במהלך המשפט. אייכמן טען
להגנתו שרק מילא פקודות והיה בורג קטן
במערכת. השופטים משה לנדוי, בנימין
הלוי ויצחק רווח דחו את טענותיו ודנו
אותו למוות בתלייה. אייכמן הוצא להורג,
גופתו נשרפה ואפרו פוזר בים.

משפט אייכמן.
גדעון האוזנר
עומד, לשמאלו
רוברט סרווציוס.
אייכמן יושב
במרכז (Wikipedia)

סדר מועד | מסכת פסחים דף נ"ד
פרשת וארא | כ"ו בטבת - ג' בשבט (10-16 לינואר)

דף נ"ו: מנהגי ישראל

מלבד התקנות והגזרות של חכמים, יש גם "מנהגים".

יש "מנהגים" ותקנות שאנשים שגרים במקומות מסוימים קיבלו עליהם כדי
להתחזק בקיום המצוות. למשל, המשנה שלנו מספרת, שיש מקומות בהם נהגו
שלא לעשות מלאכות ועבודות בערב פסח, כל היום, מהבוקר, כדי שלא ישכחו
בערב פסח לבער את החמץ ולשרוף אותו, לאפות את המצות ולשחוט קורבן פסח.
התלמוד מוסיף שאם אנשים הגרים במקום מסוים קיבלו על עצמם מנהג של
מצוה, גם הבנים שלהם חייבים להמשיך במנהג הזה, כמו שאמר שלמה המלך:
בספר משלי: "שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמן".

דף נ"א: אסור לעורר מחלוקת

למדנו על מנהגי ישראל במקומות מסוימים, שלא לעשות מלאכה בערב פסח,
כל היום, מהבוקר. מה יעשה יהודי שמתגורר בעיר שבה אין נהגים את המנהג
הזה, אלא הם עושים מלאכה בערב פסח עד חצות היום, והוא הגיע בערב פסח
למקום שבו מתגוררים יהודים הנוהגים שלא לעשות מלאכה בערב פסח?
מצד אחד הוא אומר לעצמו, הרי אני לא קיבלתי על עצמי את המנהג הזה. מצד
שני, האם ראוי להתנהג אחרת מכולם?

המשנה אומרת, שהוא חייב לנהוג כפי שנוהגים בני העיר שהגיע אליהם, כדי שלא
תתעורר מחלוקת.

דף נ"ב: פרות שמיטה

בשנת השמיטה אסור לעבוד בשדות של ארץ ישראל. אבל, אם גדלו פרות בשדה
מאליהם, מותר לאכול אותם, אולם לפרות הללו, יש דינים מיוחדים.

למשל, מותר לאדם ללכת לפרדס תפוחים ולקטוף לעצמו תפוחים ולמלא בהם
ארגז גדול. אבל, עד מתי מותר שתהיה לו בבית כמות גדולה של פרות שמיטה?
רק כל זמן שעוד יש תפוחים בפרדס. אבל אם כבר נגמרו התפוחים בפרדס, אסור
להשאיר בבית כמות גדולה, אלא רק כמות קטנה של תפוחים.

מה יעשה מי שנשארה לו כמות גדולה של פרות, וכבר אסור להשאיר אותם בבית?
הוא יכול לחלק אותם לחברים שלו ולשכנים שלו, והוא גם יכול להניח אותם
בפתח הבית שלו ולומר: "אחינו בית ישראל! כל הצריך את הפרות הללו, יכול
לקחת אותם". אם אף אחד לא לקח אותם, מותר לו לקחת אותם בחזרה לעצמו.

דף נ"ג: תודוס איש רומי

ברומי היה גר איש ושמו "תודוס" שסיפר את המעשה הבא: כאשר המלך נבוכדנצר
ציוה על חנניה, מישאל ועזריה להשתחוות לפסל, הם מסרו את נפשם על קידוש
ה' וקפצו לתוך האש, כדי שלא יצטרכו להשתחוות לפסל.

חנניה, מישאל ועזריה אמרו כן: "מכת צפרדע", ה' אמר לצפרדעים להיכנס לתוך
התנורים הרותחים של המצרים, והצפרדעים נכנסו. אז אם צפרדעים שאינם
חייבים בקיום המצוות, קפצו לתוך התנורים הרותחים כדי לקדש שם שמים, ודאי
שאנחנו, חנניה, מישאל ועזריה, נקפוץ לתוך האש כדי לקדש שם שמים.

הברות

על המפה

יהדות ארגנטינה

היהודים הראשונים הגיעו לארגנטינה במאה ה-16 יחד עם הכובשים הספרדים, לאחר שנמלטו מפני האינקוויזיציה בספרד, אולם רובם התבוללו באוכלוסייה המקומית. קהילות מבוססות התגבשו בארגנטינה במאה ה-19, ויהודים רבים הגיעו לשם מרוסיה, צרפת ומקומות אחרים. בסוף המאה ה-19 ייסד הברון מוריס דה הירש מפעל התיישבות חקלאי בארגנטינה, שבעקבותיו הגיעו למקום עשרות אלפי יהודים ומספרם גדל ל-125,000. לאורך המאה ה-20 המשיכו יהודים להגר לארגנטינה ממזרח אירופה, האימפריה העות'מנית וצפון אפריקה. כיום חיים בארגנטינה קרוב לרבע מיליון יהודים, הקהילה מגובשת מאוד ומחזיקה בתי ספר יהודים ומאות בתי כנסת. יהודי ארגנטינה שומרים על קשרים טובים עם מדינת ישראל, ורבים מהם עלו לארץ.

הכניסה לבית הכנסת המרכזי בבואנוס איירס Templo Libertad (Wikipedia), איתמר צור

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער:

יואב לומד בתיכון, ובסך הכל מצליח בלימודיו, אלא שהוא לא אוהב להתאמץ. למרות שגם ההורים וגם המורים אומרים לו שיש לו כישרון ויכולת להצליח לעשות בגרות 5 יחידות במתמטיקה, יואב מתעקש על דעתו ומעדיף לעשות רק בגרות 3 יחידות. העניין הזה עורר דיון סוער במשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שלא נכון ללחוץ על יואב. זה החיים שלו, זכותו להיות "עצלן", ושהוא יחליט מתי והיכן להתאמץ, ואיזה מחיר לשלם.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שכדאי ללחוץ יותר על יואב כדי שיתאמץ ויעשה בגרות 5 יחידות כי יש לו את היכולת והכישרון וזה יעזור לו בעתיד, ובסוף הוא יודה לכולם על כך שלחצו אותו.

וא...?
עצתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

ברכת המינים

אחת הברכות בתפילת שמונה עשרה פותחת במילים "ולמלשינים (או: ולמינים) אל תהי תקווה". ברכה זו נוסחה על ידי שמואל הקטן כנגד המינים - הנוצרים ובני כתות אחרות שלחמו נגד היהדות, וכנגד המלשינים ששיתפו פעולה עם השלטון הרומאי. בכך עלה מספר הברכות בתפילה ל-19. נוסח הברכה עבר שינויים רבים לאורך הדורות, אבל עיקרה הוא תפילה למפלת הרשעים ושלטון הרוע.

4 דקות

מי אני?

א. נולדתי ברוסיה ב-1912, ועליתי ארצה בגיל 18 בשנת 1930.

ב. הייתי סגן אלוף בצבא, ראש השב"כ הראשון וראש המוסד השני, וכן הייתי חבר כנסת.

ג. פיקדתי על מבצע תפיסתו בארגנטינה, והבאתו ארצה למשפט של הפושע הנאצי אדולף אייכמן.

צאצא למא

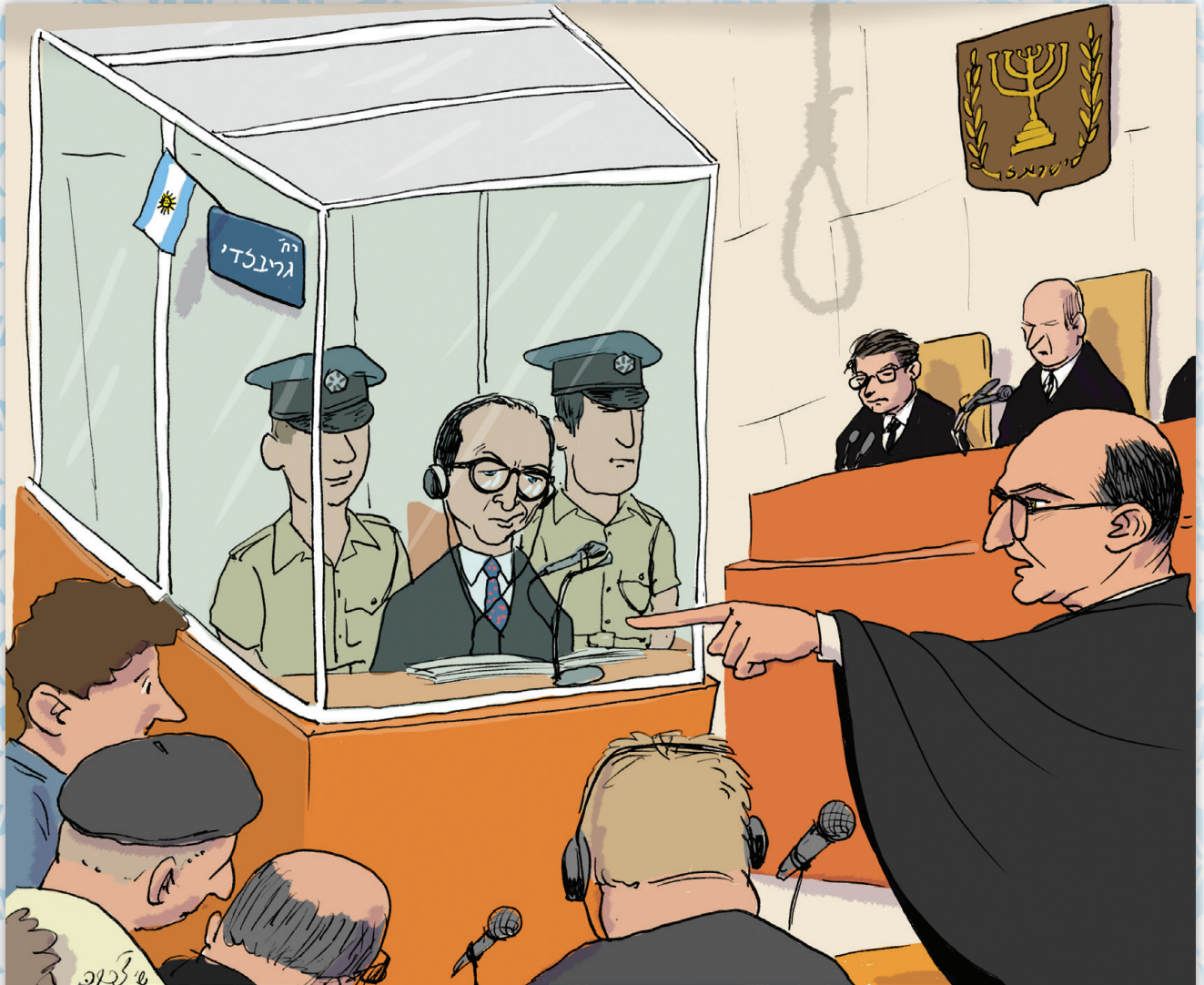
מספר
מבואות

לש
(מספר)

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448		2238	1948	0	
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מה האירוע המצויר כאן ומתי הוא התרחש?
- 2 מיהו האיש מימין ומה היה תפקידו?
- 3 מיהו האיש שממושקף בתא הזכוכית ומה היה גזר דינו?
- 4 דגל של איזו מדינה תלוי על התא, ואיך הוא קשור לציור?

ישראל היא מדינה דמוקרטית. כל אזרחי ישראל שווים בפני החוק. כל אדם חופשי להביע את דעתו, אך חופש הביטוי אינו מוגן על ידי החוק כאשר מדובר בפרסום דיבה או בפרסום פסולת.

מי אני? | מי אני?

- א. נולדתי בעיר לבוב שבפולין בשנת 1915, ובגיל 12 עליתי ארצה עם משפחתי.
- ב. הייתי היועץ המשפטי לממשלה והתובע הראשי במשפט אייכמן.
- ג. הייתי חבר כנסת ושר, ויו"ר המועצה הבינלאומית של יד ושם.

לנושא נוסף

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תר"ץ

5323
ה'רמ"ח

5260
ה'ת"ש

5258
ה'תרפ"ח

4900
ה'תר"ם

4800
ה'תר"ם

4650
ה'תר"ם

510
ה'תר"ם

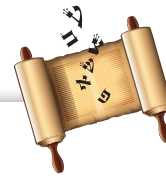

510
ה'תר"ם

510
ה'תר"ם

2019 שנת סיום הש"ס ללומי הדף היומי
2017 70 שנה למדינה
1969 הרב אריה לזין
1967 מלחמת ששת הימים
1948 הקמת המדינה
1947 העצמאות
1939 שואה
1897 הרצל
רבי יוסף קארו
1500 העת החדשה
1492 גירוש ספרד
הרמב"ם
רש"י
רבי סעדיה גאון
510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

במכה השלישית, מכת "כינים", אומרים החרטומים כי "אצבע אלוקים היא" ומבינים סוף סוף שמשה הוא שליח של אלוקים השמיים והארץ. מדוע דווקא במכה זו הבינו החרטומים כי מדובר ב"אצבע אלוקים"? רש"י מסביר כי הכינים הם בריה קטנה מאוד, ובריה בגודל זה כבר לא יכלו החרטומים לברוא ולשלט בה ע"י קסמיהם. נקודה זו באה להדגיש כי בשונה מאלוקיהם של המצרים, שמתגלה ומופיע דווקא בדברים גדולים ובולטים - פירמידות, פסלי ענק וכד', הרי שאלוקי העברים יורד ומתגלה גם בפרטים הקטנים - בכינים. בעוד שהחרטומים לא שולטים בבריה כה קטנה, הרי שגדולתו של "אלוקי העברים" היא שהוא משגיח ומנהיג אפילו בדברים הקטנים ביותר. לכן דווקא במכת כינים אמרו החרטומים: "אצבע אלוקים היא".

סדר מועד | מסכת פסחים, דפים מ"ו - מ"ט

דף נ"ד: "בזר מאורי האש"

בברכת "הבדלה" של מוצאי שבת, מדליקים את נר ההבדלה ומברכים "בזר מאורי האש".

מדוע דווקא במוצאי שבת מברכים על האש? כי האש נבראה במוצאי שבת. אדם הראשון נברא ביום שישי, ובמוצאי שבת הקב"ה נתן לו חוכמה להבין, שאפשר להדליק אש אם משפשים שתי אבני אש זו בזו. נטל אדם הראשון שתי אבני אש, שפשפן זו בזו והנה יצאה אש. לכן, במוצאי שבת אנו מודים לקדוש ברוך הוא: "ברוך אתה ה', אלקינו מלך העולם, בזר מאורי האש". "מאורי האש" - האורות של האש. גם במוצאי יום הכיפורים מברכים "בזר מאורי האש", כדי להראות שיום הכיפורים מיוחד יותר מכל החגים. שכל החגים מותר להשתמש באש, וביום הכיפורים - אסור.

דף נ"ה: חול המועד

בחול המועד אסור לעשות "מלאכת אומן".

מהי "מלאכת אומן"? לחיט, למשל, אסור לתפור חליפה, כי הוא "אומן", מומחה. אבל, מי שאינו מומחה, רשאי בחול המועד לתפור לעצמו חליפה לצורך החג.

חכמים אסרו להסתפר ולכבס בחול המועד, כדי שכולם יכנסו לחג כשהם מסופרים ולבושים בגדים מכובסים, כיאה וכיאות לחג. מי שלא יכול היה להסתפר ולכבס את בגדיו בערב החג, למשל, אדם הפליג באוניה, והגיע לחוף בימי חול המועד, רשאי להסתפר בחול המועד ולכבס את בגדיו. גם מי שהיה כלוא בבית סוהר שאי אפשר להסתפר בו, ושחררו אותו בחול המועד, רשאי להסתפר לכבוד החג, שהרי לא היתה לו אפשרות להסתפר לפני כן.

דף נ"ו: "ברוך שם כבוד מלכותו" בקריאת שמע

אחרי שאומרים את הפסוק "שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד", מוסיפים בלחש: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

מדוע תיקנו חכמים לומר זאת? כאשר יעקב אבינו קרא לכל בניו לפני פטירתו, הוא פחד, שכל שילדיו, אברהם אבינו היה בן רשע ושמו ישמעאל, וגם לאביו, יצחק אבינו היה בן רשע ושמו עשו, אולי גם לו יש בן לא כל כך צדיק. אבל, השבטים שעמדו ליד מיטתו אמרו לו: "שמע ישראל", והם התפוננו ליעקב אבינו שנקרא גם "ישראל". "שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד". שמע אבא שלנו - אנחנו כולנו מאמינים בקב"ה. מיד שמח יעקב אבינו ואמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

לכן גם אנחנו אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", אחרי שאנו אומרים את "שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד".

לפניכם צמדי מילים המורכבות מאותן אותיות, אבל בסדר שונה. זהו את המילים:

1. מטע תפוזים \ מדינה באירופה -

--	--	--	--	--	--	--	--

2. פרי טעים \ לא סגור -

--	--	--	--	--	--	--	--

3. כותב \ משגיח -

--	--	--	--	--	--	--	--

4. גמול על חטא \ מודד זמן -

--	--	--	--	--	--	--	--

(למשל: מלכות, מלכות, מלכות, מלכות, מלכות, מלכות, מלכות, מלכות)

- מאיזה פסוק לומדים על חשיבותם של מנהגים?
- איזה בעל חיים מלמד אותנו על מסירות נפש?
- מה היה ההבדל בין יעקב לבין אברהם ויצחק?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagralla@medison.co.il יש לצייין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בכפוף ראה חשבון

